

Izhaja razen nedelj in praznikov
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30,-, za pol
leta K 15,-, za četrt leta K 7,50, za
meseč K 2,50. Za Nemčijo celo leto
K 33,60, za os tulo tujino v Ameriko
K 42,-. Posam. zne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razglaš in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru pri. veren popust.

Stev. 13.

V Ljubljani, sreda dne 16. januarja 1918.

Leto II.

Za mir in proti njemu.

V mirovnih pogajanjih med centralnimi državami in Rusijo je prišlo zopet do krize. V Berlinu so imeli vojaški in politični krogi več konferenc, na katerih so razpravljali o programu, najbrže tudi o vojnem programu. Dogajati so se morale važne stvari, ki se ne tičejo le notranje politike, nego tudi zunanje, o katerih pa v javnosti še ni ničesar znanega. Med državno politično in vojaško oblastjo je nastal spor in je končno zmagala očitno vojna in imperialistiška struja. Zakaj nemški zastopniki so odklonili ruske predloge o samoodločevanju narodov v nekaterih zasedenih ozemljih. Nemški delegati so jasno izrekli, da se pogajajo z Rusijo kot zmagovalci in da pomenijo ruske zahteve, vmešavanje v notranje zadeve centralnih držav. Ta dogodek potrjuje, da so v Nemčiji zmagali aneksionisti, ki odločno zahtevajo zase Kursko in Rigo.

Avstrijski zastopniki še niso podali tako jasnih izjav glede vojnih ciljev na tem bojišču.

S tem dogodkom so dobila mirovna pogajanja občutno krizo, ki jo utegne premagati le previdna taktika ruske vlade ali pa se mirovna pogajanja pretrga.

Tako važni dogodki le potrjujejo, da nemški diplomati niso nikdar resno mislili na sporazumen mir ali pa so podlegli v zadnjem trenutku imperializmu.

Za nadaljni razvoj utegne poslati ta dogodek silno velikega pomena. Vojno hujškanje v sporazumu bo dobilo novih tal in tudi pri neutralcih, ki se že dalje časa nagibajo na stran sporazuma, bo ta dogodek vplival usodno, zakaj Evropa si nakopile na vrat ves svet, zato, ker hoče aneksije, ker ne mara sporazumnega mira, ki je postal zahteva vsega sveta.

Vprašanje prav kratkega časa je, če bo ta politika uspevala ali ne. Odgovornost, ki jo s tem prevzemajo imperialisti, je ogromna, na drugi strani je pa razočaranje, ki ne more imeti dobrih posledic. Kadar bodo narodi govorili, bodo govorili drugače: spravičivo in dobrohotno. Narodi ne priznavajo imperializma in zahtevajo demokratizem. Rešitev tega vprašanja spriči dogodkov ni več daleč.

Deseti strankini zbor.

(Dalje.)

So pa še druge dolžnosti, ki jih imajo tako strankine organizacije kakor posamezni sodruzi. In te so: skrbeti da bo naš dnevnik zanimiv, s čemur bo lažje pridobivati naročnike. Vsaka organizacija mora izvoliti iz svojih vrst sposobnega sodruga, ki naj vsak teden poroča uredništvu dnevnika o vseh zanimivih dogodkih v okraju. Kako to napiše — naj nobenega preveč ne skrbi! Napiše naj razločno, da se bo moglo prebrati — napiše naj vedno le to, o čemur je prepričan, da je res. Nikdar ne poročati o dogodkih ali dejanjih, o katerih ne veš, ali so resnični ali ne. O čemur nisi prepričan, da je istina — molči.

Organizacije naj tedaj skrbijo za redna in resnična poročila iz svojih okrajev. O nesrečah ali drugih zanimivostih naj se ekspresno ali brzojavno poroča.

Posamezni sodruzi naj tudi prispevajo v dnevnik. Kadar zve kdo kaj koristnega ali zanimivega in misli, da bi bilo prav, če se to tudi drugim pove — naj napiše! Sploh bi želeli, da se delavci, ki se čutijo sposobne, da kaj napišejo — lotijo peresa in povedo svoje misli. S prva pojde težko, pozneje se bo že vsakdo več ali manj privadil. Naše delavsko gibanje trpi precej pod tem, da nima žurnalistov, ki bi imeli za seboj izkušnje iz tovarov in čisto delavskega življenja. Stranka bo zaradi tega morala vprašati naraščajo sotrudnikov in strankinih duševnih delavcev sploh posvečati mnogo več pažnje nego je to bilo doslej.

Zato bo dobro in prav, če se ustanovi mesečnik, ki bi prinašal pravice, pesmi, poučne članke in listek. Okrog tega lista bo se zbirali naraščaj, ki bi sotrudovali ter vsi oni sodruzi in sodruginje, ki hočejo zabave in poduka. »Naši Zapiski« so vsršli pred vojno nalogo: med inteligenco in delavstvom razjasnjevati socializem in poročati o novih problemih, ki se porajajo pred nami. Obeta se nam od tzv. mladine list »Demokracija«. Ako ji bodo vzgled »Naši Zapiski« — pozdravljena! No, pa kljub temu bi priporočal, da sprejme strankini zbor moj predlog glede ustanovitve leposlovnega in poučnega mesečnika. Svoj čas smo imeli že »Svobodne glasove« — sedaj jih tudi rabimo.

Za agitacijo v najširših vrstah naroda bi bil potreben štirnajstrednik kot je bil svoje čase »Naprej«. Prosim, da se izrazite v tem zmislu. Če bo mogoče — naj se izdaja tak list, ki bi lahko postal obsežen za vse strankarje.

Na sploh bodi vodilo: »Naprej« v vsako delavsko hišo — »Delavca« vsakemu strokovničarju — ženam in mladini nov leposlovnih in poučnih mesečnik — za najširše sloje agitacijski štirnajstrednik. — S tem bi bila dana prava podlaga našemu strankinemu tisku.

V založbi »Napreja« je še mnogo tisoč brošur. V vojni — kakor ste čuli iz poročila sodr. Petejana — se jih je veliko prodalo. Zeleti bi bilo, da bi vsaka delavska družina imela svo-

jo biblioteko, in v nji v prvi vrsti naše socialistične knjige in brošure. —

Idrijska organizacija je vložila k tisku predlog, ki se glasi:

»Strankin zbor stoji na stališču svobodne stvarne kritike, zato naj bo strankino glasilo »Naprej« izraz vseh struj, ki se pojavljajo v strankinem življenju, a ne samo večine ali manjšine, oziroma posameznih strankarjev.«

Ta predlog temelji na napačnih informacijah. Sodr. Petejan je že v svojem poročilu obrazil krizo v uredništvu »Napreja«, jaz se ne bom z njo posebej pečal. Za stvarno kritiko smo vsi, uprli smo se le »kritiki«, ki je hotela razdirati in ki ni imela nobene blagohotne tendence. Idrijski predlog nima zato nobenega pomena. Sem zato, da se ga odkloni. —

Strankina izdanja naj se vse koncentrirajo v strankini založbi, ki jo tvorijo izvrševalni odbor ali njegovi odposlanci. Za tiskopise (časniki, brošure, revije itd.), ki bi ne izšli v založbi »Napreja«, stranka ni odgovorna. Izvrševalni odbor naj zato izvoli poseben tiskovni odsek, ki se bo posebej bavil s strankinim tiskom tej strankini založbi dajal navodila, kaj in kako. Stremeti bo za lastno tiskarno...

Dela je dovolj. Sprejmite moje predloge. Realiziramo vse, kar se da. Z dobro voljo in pridnim, sistematičnim delom bomo izvršili prav mnogo, če ne že vsega, kar sem tu začrtal. Na delo tedaj! (Pohvala.)

Sodrugi Petejan poda poročilo o listih »Napreja« in »Zarja«. List se sam širi in se že do sedaj tiska v 3000 izvodih. Če se nekoliko pomnoži število naročnikov, ga bomo tu pa tam lahko izdajali vsak teden enkrat ali dvakrat na štiri strani. Razširiti ga treba. Sedaj je poseben ugodna Kranjska za razširitev lista, pa tudi na Štajerskem. Dobro bi bilo, če bi mesec januarja posvetili razširjenju našega glasila. Stroški lista so veliki. Poskrbeti moramo, da ne bo nobena slovska občina brez naročnikov na »Napreja«.

Sodrugi dr. Tuma priporoča, da se organizira poročevalstvo; najlažje oskrbe to organizacije, če določijo poročevalca. Poročilo sprejemam z veseljem na znanje. Misel agitacije za list pozdravlja in je uverjen, da ima list po vojni lepo bodočnost. Naloga lista je, da poobli politično zavest. Potrebna je tudi znanstvena revija za razmotrivanje važnih vprašanj, strankin list pa je ustanovljen za stranko in ji mora služiti. Za revijo še ni ugoden čas, pač pa naj se v listu odpre predale za poučne razprave. Delaveč vohče ne čita rad znanstvene spise, pač pa jih čita v listu. To bi se dalo urediti s prilogo ali pa v listu samem.

Sodrugi Sitter: Razveselili smo se novega lista, ker smo morali prej čitati le meščanske liste. Žal, da list prihaja prepozno naročnikom v roke, v Trbovlje šele tretji ali tudi četrti dan. Rdeči teden za razširjenje lista smo že pripravili in bomo storili, kar bo mogoče za razširjenje delavskega lista.

Sodrugi Petejan: Pritožbe proti pošti nam prihajajo vsak dan. Teh ovir v sedanjih razmerah popolnoma odpraviti skoro ni mogoče. Ukrenili bomo, da se tudi to okrene na bolje.

Sodrugi Zoré: List seveda še ni dovolj razširjen. V Ljubljani ima konkurenco v meščanskih listih. A kljub temu sem prepričan, da se bo razširil »Naprej« po mestih in po deželi. Za razširjenje lista je poročevalstvo velikega pomena.

Sodrugi Golouh: Poročilo sodr. Petejana je za nas vse jako razveseljujo. Priporoča upravi lista, da naj izdaja »Naprej« vsaj ob sobotah na štirih straneh. Enako naj bi se razširjale knjige in knjižice, ki jih je precej v zalogi še bolj. Ugajamu tudi nasvet sodr. A. Kristana, da naj bi se izdajal za organizacije poljuden štirnajstrednik. Dopisi naj bodo kratki in vsebina naj se ogiblje fraz. Jednatost največ zaleže.

Sodrugi A. Kristan (zaključna beseda): Vsi se veselite napredka lista »Napreja« in našega tiska sploh. Tudi jaz sem mnenja, da naj delavci sami postanejo žurnalisti (časnikarji), sami naj sodelujejo! Priporočam, da naj izvrševalni odbor čimprej prične izdajati zabavno-poučni mesečnik. Tisk je orožje bodočnosti. Knjige in knjižice, ki so v zalogi, se jako dobro razpečavajo. Tudi »Naprej« ima zagotovljeno eksistenco, kakor lahko posnemate iz poročila. Priporočam torej, da sprejmete predlagano resolucijo.

Predsednik sodrugi Kopač izroči resolucijo o tisku komisiji. (Dalje prih.)

Politični pregled.

Avstro-Ogrska priznala neodvisnost Finske. Na Dunaj je prispelo finsko odposlanstvo ter bilo v ministruvstvu vnanjih zadev sprejeto po sekijskem načelniku baronu Flotowu. Na podlagi pooblastil cesarja in odsotnega vnanejnega ministra je baron Flotow vzel na znanje po zastopnikih Finske vlade izročeno notifikacijo neodvisnosti Finske ter izjavil, da Avstro-Ogrska priznava samostojno Finsko republiko.

Volno gospodarstvo. Skupna komisija za vojno gospodarstvo se je predvčerajšnjem pod predsedstvom poslanca Seitzla sestala na Dunaju k seji, da se posvetuje in sklepa o poslovanju centrale za sadje in sočivje »Geos«.

== Mirovni shodi na Dunaju. Dunajski socialni demokratje so sklicali v nedeljo dopoldne pet shodov, da protestirajo proti vojnemu hujškanju, ki so postali zadnje dni zopet prav glasni. Shodi so bili silno dobro obiskani. Na vseh shodih je bila sprejeta resolucija, ki naglašala, da je trpljenja ljudskih mas dovolj in ki pozivljala vlado, naj stremi po splošnem miru. Shod v okraju Margaretin, kjer so govorili Ellenbogen, Poppo in Forstner, je bil razpuščen med Forstnerjevim govorom. Nastalo je veliko razburjenje, vendar so pa izšli zborovalci še to, da se je glasovalo o resoluciji, ki je bila seveda sprejeta. Resolucijo je prikrčila dunajska cenzura po svoje.

== Mirovni shodi v Budimpešti. V nedeljo je bilo v Budimpešti pet shodov, ki jih je sklicala socialna demokracija. Zborovalci so zahtevali mir brez aneksij in splošen mir. Tudi budimpeštansko resolucijo je razmesaril cenzor.

== Avstrijec v Srbiji. Pred domobranskim divizijskim sodiščem v Sarajevu je bila te dni obravnava proti brivcu Petru Stefanoviću, ki je bil obtožen veleizdaje. Stefanović je bil obtožen, da je vstopil 1. maja 1915 kot avstrijsko-ogrski državljani v srbsko armado in se je udeležil kot srbski vojak bojev proti Bolgarom. Stefanović je star 31 let in živi od svojega dvanajstega leta v Beogradu. Ko je izbruhnila vojna, se ni mogel več vrniti domov in je bil v Beogradu interniran. Pozneje je sprejel srbsko državljanstvo in je prostovoljno vstopil v srbsko armado. V maju 1916 je bil ranjen, se je vrnil v Beograd, kjer ga je c. kr. policija aretirala. Stefanović je povedal v svojem zagovoru, da je zato sprejel srbsko državljanstvo in vstopil v srbsko armado, da je dobivala njegova družina podporo. Pri prvi razpravi je bil obsojen Stefanović na smrt. Najvišje sodišče v Budimpešti je izprijemilo smrtno kazen v 16 letno ječo. Pri zopetnji razpravi je bila sodba budimpeštanskega sodišča potrjena. Stefanoviću se godi očitno krivica, ker določanje splošni državljanski zakonik, da se izgubi državljanstvo tudi z izseljevanjem. Za izseljenca priznava zakon tudi onega, ki odide iz Avstrije v tujo državo z namenom, da se več ne vrne. Stefanović je gotovo dovolj jasno dokazal s tem, da je živel 20 let v tujini, da se ne mara več vrniti v Avstrijo. S tem je izgubil avstrijsko državljanstvo, čeprav tega ni formalno nikjer izjavil. Sodišče, ki hoče postopati resno in pravično, bi bilo moralo to upoštevati.

== Dernburg za sporazumen mir. Iz Frankfurt se brzojavno poroča: Bivši državni tajnik za kolonije pl. Dernburg se je na mnogoslovesno obisknem zborovanju izjavil proti vsaki aneksiji na zapadu in na vzhodu, proti nameravani ustanovitvi velike kolonialne države ter za sporazumen mir. Od Vsenemcev propagirani zagovori mir bi imel za posledico takojšnje trajno zvezo med Ameriko, Anglijo, Francijo in Italijo ter bi pomenjal vojno brez konca.

== O položaju v Rusiji. Zastopniku lista »Stockholms Tidningen« je angleški poslanik Buchanan pred svojim odhodom v London o položaju v Rusiji izjavil: Ne sprašujte me o miru, kajti to vprašanje visi preveč v zraku. Položaj Rusije je tako negotov, da se danes ne ve, kaj se zgodi jutri. Boljševikom se je posrečilo ustvariti si pozicijo, da jih danes nikdo ne more strmoljaviti. Glede mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem je izjavil Buchanan: Trockij namerava z vseni močmi izsiliti separaten mir. O Kerjenskem, Kornijlovu in Kaljedinu ne ve Buchanan nič pozitivnega; menda čakajo, da pride njihov čas.

== Odredbe boljševikov. Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Boljševiški občinski zastop v Petrogradu je sklenil, da obdavči vse privatne vozove z letnim davkom po 500 rubljev in vsakega konja tudi s 500 rublji na leto. Za avtomobile je uveden davek po 150 rubljev za vsako konjsko silo, jadrnice se obdavčijo s 1000 rublji, psi s 20 rublji in javne dražbe z 20 odstotki. Ljudski komisariji so izdali dekret, ki proglašja vse naprave zveze vsesrbskih zemstev za last ruske republike. — Najvišji svet narodnega premoženja je izdelal načrt dekreta, s katerim se razveljavijo vsa državna posojila, ki sta jih bili razpisali caristična in meščanska vlada. Načrt določuje, da se brezpogojno razveljavijo vsa domača posojila, ki so v posesti tujcev. Le posojila s kratkim rokom zakladnega urada in od tega urada izdane serije so veljavne.

== Krijlenko napoveduje »sveto revolucionarno vojno«. Reuterjev urad poroča, da je izdal Krijlenko obširno manifestacijo, v kateri pripoveduje, kako obdajajo rusko republiko, delavske in vojaške sovjetje tujci. Treba bo prijeti sveto revolucionarno vojno proti ruski, nemški, angleški in francoski buržvaziji. Zato je treba, da se sestavi nova armada. Krijlenko pozivlja vse polke, bataljone in kompanije, da vstopijo v to armado.

== Iz delavnice vsenemških aneksionistov. Vsenemški vojni hujškači in aneksionisti se krčevito trudijo, da bi dobili ljudstvo zase. Poslušajo se najbrutalnejši sredstva. Pred nekaj dnevi so gospodje vsenemski pometali vojne invalide s svojega shoda in jih pretepali, ker so ugovarjali vsenemškim hujškarjem. Ker pa to sredstvo po mnenju te podivjane in krivljene gospode ni dovolj učinkovito, so izdali sedaj geslo, naj se kratkomočno postrele vsi, ki niso za

aneksijo vsega sveta. V zapadno pruskih krajih sta priredila gospoda Wangenheim in Oldenburg-Januschau shode, kjer sta postrelila vse, kar ne tuli z njima. Baron Wangenheim se je izrazil: Državnika, ki sklene mir brez vojnih odškodnin, je treba ustreliti kot veleizdajalca. (Viharno odobravanje.) Oldenburg-Januschau je pa dejal: Erzberger in Scheidemann nastopata tako, da ima ves svet Nemčijo za norca. Če bi imel kaj govoriti, bi poslal Erzbergerja v strelski jarek, Scheidemanna pa k vojnopomožni službi. Ako nočejo socialni demokratje izdelovati municije, bi jim dejal: Kdor zapusti svojo domovino v sili, je lopov. Potem jih je treba prisiliti, voditelje pa postaviti k steni in jih ustreliti. (Viharno odobravanje.) Vlada mora biti takšna, kakor krotilec divjih zverí, enkrat mora božati, drugič pokati z bičem. Kdor je boža, je izgubljen. Kaj pa je ljudsko glasovanje? Kdor je jezdil po Poljski semintje, bo dejal z Blücherjem: Ljudski glas je glas goveje živine! (Velikanska veselost.) — Tako govore nemški kulturnosci v četrtem letu vojne.

== Iz francoske zbornice. Francoska zbornica je s 375 glasovi proti 113 glasovom sprejela od poslanca Augagneursa nasvetovani dnevni red, s katerim zbornica odobri izjavo vlade in izraža zaupanje, da bo z energičnim nadaljevanjem vojne nadalje stremela po vpostavitvi pravičnosti in mednarodnih odnosajih ter po zmagoslavju demokracije.

== Zaradi draginje so izbruhnili v Španiji resni nemiri. V Barceloni je napadla množica gledališča, kavarne in koncertne dvorane in jih oropala, opravo pa razbila. Mnogo oseb je bilo ranjenih in aretiranih. Tudi po drugih mestih je prišlo do resnih nemirov. Baje se pripravljala splošna stavka.

== Veliki nemiri so izbruhnili v južno ameriški državi Colombia, ob obrežju Atlantskega oceana. Razglašena je nagla sodba.

== Argentinska žetev prodana allirancem. Agencija Stefani poroča, da se je med argentinsko vlado in zastopniki aliranih vlad sklenila pogodba glede nakupa argentinske pšenične žetve. V svrhu olajšanja kupčije je argentinska vlada dovolila kredit dvestotisoč milijonov zlatih pezov.

== Prvi Amerikanci v Italiji. »Neue Zürcher Zeitung« je izvedela, kakor pravi, iz zanesljivega vira, da so prve ameriške enote odrinile na italijansko fronto.

Dnevne beležke.

— Po strankinem zboru. Čitali smo v »Napreju« obširno poročilo o našem strankinem zboru, ki se je vsršel v Ljubljani na božične praznike, in želost nas obema, ko premišljujemo, da je bila ravno naša dežela to pot tako maloštevilno zastopana. Kdo pa naj bi šel zastopati našo deželo na strankin zbor, ko nam je militaristični moloh ugrabil vse najboljše moči. Kadar se po neključbi srečam s sodrugom, me kar srce boli, ne vem pa, ali od žalosti nad žalostno usodo toliko naših sodrugov, oddaljenih v tujih deželah, ali od radosti, da mi je spet dana prilika izpregovoriti kako besedo s svojimi somišljeniki. In še ti so skoro vsi v vojaški službi. Kolikor mi je znano, edini naš zastopnik je bil sodrugi dr. Tuma, kateremu izražamo našo hvaležnost. Dočim je bila ostalim sodrugom udeležba nemogoča. Koliko dobrih moči nam je vojna ugrabila in koliko od njih se jih ne bo več povrnilo v naše vrste? Med temi poslednjimi se nahaja tudi brat sodruga Arčona iz Dol. Vrtojbe, Angel, ki je podel na ruski fronti. Koliko je še drugih mladih sodrugov, katerih imena nam niso znana, ki se tudi ne bodo več povrnil. Kje so ostali sodruzi, s kojimi smo debatirali na prejšnjih strankinih zborih? Sodrugi Komavli leži že več mesecev v bolnišnici v Gradcu; sodr. Srebrnič iz Solkana se nahaja že od prvega početka v ruslem ujetništvu; ravnotako sodrugi Markič iz Podgore; sodruga Arčon in Zibernik in še par sodrugov, kojih mi niso znana imena, iz Dolenje Vrtojbe so pridelnji pri vojaški stavbeni službi; sodruga Gorkiča iz Gorice so Italijani internirali, sodrugi Fabris iz Podgore je bil močno ranjen ter se nahaja kot invalid na Koroškem; sodrugi Stofa se je tudi pred par meseci vrnil kot invalid iz vojaške službe ter se nahaja sedaj v Gorici. Rad bi dal vesti tudi od vseh drugih sodrugov z Goriskega, ali žal mi ni mogoče, ker mi ni znano kje se nahajajo in kaka usoda jih je zadela. Želim, da nas prihodnji strankin zbor spet združi pri skupnem delu za procvit in blagor stranke.

— Polemika »Slovenskega Naroda« je taka da z njim ni mogoča resna debata. O stvari ne mara razpravljati. Posamezne besede iztrgava in nadaljuje svoje razdirajoče delo v boju za ljudske in narodne pravice. Avtonomijo ne mara, ampak državo hoče! Na to ne odgovorjamo v č. Naš list je že dovolj poljsni stvar; imamo sklepe o tem, ki so tudi »Narodu« znani, a stvarno se ne upa izpregovoriti o njih. Da, naše stremjenje je avtonomija, v kateri odločuje slovensko ljudstvo samostojno. To ni kompromis. Avtonomija, ki stoji na samoodločbi narodov, ni kompromis, marveč samostojna enota. Da se boji »Slovenski Narod« demokratizacije, to je, da bi odločevalo ljudstvo, torej narod, je žal res, ker se tako izogiblje temu vprašanju. Če bi bil zanj, bi to povedal. Pa tudi nedavna minulosť nam je to že večkrat potrdila. In tak list naj govori o samoodločbi narodov? Tudi mir hočemo ne le

mi „Naprejevci“, ampak vse slovensko ljudstvo, in vsakogar, ki je nasproten miru smatramo za sovražnika ljudstva, ker gre vojna le še za imperialistične cilje. Mir se mora skleniti sporazumno po načelih, ki smo že večkrat govorili o njih. In če je sedaj zmaga imperializem v Nemčiji, so krivi tudi drugi vojni hujskači, ne le nemški imperialisti, ki jim morda prav kmalu odbije ura. „Narod“ pravi dalje, da so se tiskali ruski letaki v dunajski državni tiskarni. Od kod to „Narod“ ve, ne vemo. Naj pove! Nam boljševikov ni treba zagovarjati, zgodovina bo govorila, toda načela miru so izšla iz ruskih delavskih krogov in ta načela odobravamo, ker smo demokrati in v resnici želimo mir brez aneksij in s samoodločevanjem narodov.

— **Brat in sestra od roparjev umorjena.** V noči od srede na četrtek sta bila Janez Troha, kmet v Srednji Kanomlji in njegova sestra od roparjev umorjena. Njo so našli vso v krvi mrtvo za vežnimi vratmi, njega pa v slami pod streho, kamor se je bil po težkem udarcu po glavi najbrže skril. Roparjem so baje že na sledu.

— **Posledice vojne.** Idrja je bila pred vojno morda edino mesto daleč na okrog, ki ni poznalo tatov, še manj pa roparjev. Kamor je kdo hotel, je brez skrbi položil svoje imetje, nihče se ni polastil, kar ni bilo njegovega. In kako je pa danes? Vlomi in tatvine sedaj tu, sedaj tam. Čim večji revež je kdo, tem bolj gotovo ga okrajejo. Ubogega delavca, ki ima že itak malo, pripravijo brezvestneži še ob to. Tako se godi v Idrji zadnje čase in tatove ne najdejo. Čas bi vendar že bil, da bi se bolj odločno iskalo krivce. Najboljše zdravilo pa bi seveda bilo, da se poskrbe živla, katerih ni, in če so, so le za nekatere.

— **Nezgodna na železnici.** Pretečeno nedeljo se je topničar Vaclav Konecky vozil z italijanske fronte na dopust domov v Juhomerice na Češkem. V Litiji je hotel za nekoliko časa izstopiti iz vlaka. V tem trenutku je pripeljal brzovlak na postajo. Vlak je povozil Koneckega, ki je bil na mestu mrtve.

letarjat, ter si že večkrat ogledovale porušeno mesto in okolico. Še celo komisija za ugonabljanje podgan je bila več dni na licu mesta. Vsa potovanja in ukrepi teh komisij niso dali še najmanjšega sadu. Preteklo je že dva in pol meseca, odkar je mesto in okolica rešeno sovražnika, ali danes so razmere še enake kot prvi dan in še celo huje. Municija je še zmirom nakupljena po mestu in po najbolj obljubljenih krajih. Za človeško življenje nevarne eksplozije se večkrat pojavljajo. Preskrba z vodo je taka, da človek ni gotov, če si bo mogel naslednjega dne umiti obraz. Železniški promet z mestom pa nosi pečat našega državnega birokratskega sistema. Že več kot mesec dni je mesto zvezano toliko z državno in južno železnico, ali za civilno ljudstvo na istih ni prostora. Vlak, ki gre popoldne iz Gorice na Prvačino, je skoraj vsak dan prazen, pa gorje civilisti, če se predrzne vstopiti. Ne, civilisti morajo drsati podplate v dežju in blatu na najbližjo postajo v... Prvačino. Menda še goriško prebivalstvo ni prestalo dovolj težav.

— **Trbovlje.** Pred pritožbeno komisijo v Gradcu je bila včeraj razprava o zahtevah trboveljskih rudarjev. Rudarje zastopa sodrug Sitter. Poročilo o razpravi priobčimo.

— **Grobelno.** Na Grobelnem se vrste nesreče na železniški postaji druga za drugo. 24. decembra je povozil vlak nekega vojaka in ga raztrgal na kosce. 6. januarja je povozil vlak enega vojaka tako, da je bil takoj mrtev, drugemu je zmečkal roko. Vzrok teh nesreč je, da je premalo vozov pri vlakih in da so vsi vlaki prenapolnjeni. Nesreče so tako pogoste, da je poslala občina na železnico mrtvaško rakev za rezervno.

— **Otvoritev medicinske fakultete v Zagrebu.** Pretečeno soboto je suplent za anatomijo na dunajskem vsenčilišču dr. Drago Perović imel svoje prvo predavanje na medicinski fakulteti zagrebškega vsenčilišča.

— **Svojo ženo umoril.** Ko je zvečer dne 10. t. m. učitelj Marijan Fischer prišel v stanovanje svoje matere v Zagrebu, je našel mater v kuhinji ležati mrtvo v mlaki krvi. Hitel je na policijo naznaniti grozni umor. Policija je našla v sobi vpokojenega višjesodnega svetnika Henrika Fischerja iz Sarajeva, ki je takoj priznal, da je umoril svojo ženo zaradi ljubosumnosti. Henrik Fischer je bil še le pred par dnevi izpuščen iz blaznice in je dejanje najbrže izvršil v hipni blaznosti.

Vojna.

Dunaj, 15. januarja. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Med Brento in Monte Pertica so po močni, včasih do bobnajočega ognja narasli artiljerijski pripravi prešli Italijani k infanterijskemu napadu. Po izredno ljutem boju se je sovražniku posrečilo vdreti na posameznih mestih v naše jarko, iz katerih pa smo jih v protisunkovni vrgli zopet ven. V celem napadalnem prostoru se sprednji bojni jarki popolnoma v naši posesti. Sovražnik je imel težke izgube. Ob spodnjem toku Piave smo sovražni sunek pri Bressaninu ustavili. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 15. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na zapadni fronti nobenih posebnih dogodkov. Na raznih delih fronte artiljerijski boj. Na macedonski fronti je položaj neizpremenjen. Na ruski fronti nič novega. Italijansko bojišče: Močni italijanski napadi na avstro-ogrsko pozicije ob Monte Asolone in Monte Pertica so se izjalovili ob težkih izgubah sovražnika. Ognjeni boj se je po dnevu razširil zapadno čez Brento in vzhodno do Piave. Tudi ob izlivu Piave močan topovski ogenj. — Lüdendorff.

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 18. januarja. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

Sladkor za doječe in noseče matere in otroke do 6. leta se bo dobival v trgovini g. Perdana. Na vrsto pridejo stranke iz I in II. okraja 17. januarja, iz III. in IV. okraja 18. iz V. in VI. okraja 19. iz VII. in VIII. okraja 21. iz IX in X. okraja 22. ja uarja. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj tudi rudečo legitimacijo. Veljavne so le sladkorne izkaznice s štampiljijo J. Perdana.

Rumene in rdeče izkaznice s črko A. Mestna aprovizacija bo izdala tekom prihodnjih dni nove izkaznice mesto rumenih in rdečih izkaznic s črko A. Vsem strankam, ki so bili do sedaj v posesti teh izkaznic, je razposlala mestna aprovizacija povabila ter opozarja vse stranke, ki bodo dotična vabila prejeli, naj se nemudoma zglasijo v tozadavnem uradu ubožne prehrane, da prejmejo nove izkaznice, ker veljavnost starih izkaznic (rumenih in rdečih s črko A) ugasne z 20. januarjem. Živila se bodo razdeljevala potem le na nove izkaznice s črko A. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj krušno legitimacijo, rdečo rodniško legitimacijo. Brez teh ne dobi nobena stranka nove izkaznice. Poleg tega opozarjamo, da se duplikatov za nove izkaznice ne bo izdajalo. Istotako se bo sodnijsko postopalo napram onemu, ki bi izkaznice, ko zapusti Ljubljano, ne vrnil tozadavnemu uradu.

— **Gorica.** Okrajna bolniška blagajna v Gorici, ki je po osvojitvi mesta spet pričela poslovati in sicer začasno v Gledališki ulici št. 6, bo od 15. t. m. dalje imela svoje urade v Magistratni ulici (via Municipio) št. 12 v pritličju. — Uradne ure za stranke od 9. zjutraj do 1. pop.

— **Razmere v Gorici.** Vse časopise se je že bavilo in obširno poročalo o usodi te uboge naše dežele. Tudi oblasti so se že veliko zanimale in ukrepale, na kakšen način naj se pride na pomoč čim bolj in čim preje prebivalstvu v Gorici in njeni okolici. Razne komisije so bile ustanovljene, seveda z izključitvijo goriškega pro-

Zadnje vesti.

Pogajanja se nadaljujejo.

Dunaj, 16. januarja. Brzojavni korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega: Danes so se nadaljevali razgovori avstro-ogrsko, nemške in ruske komisije za ureditev teritorialnih in političnih vprašanj. Kljub temu, da so si nazorih obeh strank se zelo nasprotujoči, se je ugotovilo nekakšno približanje v nekaterih točkah.

Posvetovanja v Berlinu.

München 15. januarja. Od grofu Hertlingu blizu stoječe strani se poroča: Vse vesti o velikem preobratu glede vprašanja vojnih ciljev so močno pretirane. Vodilni krogi so po zadnjih govorih državnikov entente na jasnem o tem, da je nemogoče priti z Anglijo do sporazuma in da bo moralo odločiti orožje. Če odloči orožje, potem mora Nemčija zahtevati odškodnino za nezastlane žrtve. To naziranje se popolnoma krije s Czerninovim govorom. O razglasitvi dalekosežnih aneksijskih ciljev zaenkrat ni govora.

Vsenemška gonja.

Berlin 15. januarja. „Frankfurter Zeitung“ javlja: Vsenemška gonja je avtoriteto naših delegatov v Brestu Litovskem težko oškodovala. Zgodnja izvajanja Trockega so napravila utis, da se hoče Rusija okoristiti z notranjo neslogo Nemčije. Tudi gospodarska pogajanja v Petrogradu se ne maknejo z mesta.

Ruska zvezna republika.

Monakovo, 15. januarja. „Abendzeitung“ poroča iz Petrograda: Sovjet ljudskih komisarjev je pozval vlade samostojnih ruskih republik, naj se udeležijo dela za ustanovitev ruske zvezne republike. Boljševiki predlagajo zvezo držav. Zastopniki Ukrajine, Estlandije, Livlandije, republike Wolga, Kavkaz in Sibirije so že priglasili udeležbo.

Aretacija rumunskega poslanika v Petrogradu.

Pariz, 13. januarja. (Havas.) Na povelje Smolnjskega zavoda je bil včeraj popoldne aretiran rumunski poslanik Diamandi. Z njim vred je bilo aretirano vse poslaniško osebje. Vse so internirali v Peterpavlovski trdnjavi. Vzroki te odredbe so še neznani. Spomina vredno je pa to, da je Trockij pred kratkim javno zagrozil, da bo nastopil proti rumunskim funkcionarjem brez ozira na njihov čin zelo strogo, če ne preneha zatiranje maksimalistov na Rumunskem. Aretacija zbuja v diplomatskih krogih veliko razburjenje. Ker zaradi ruskega novega leta ni izšel še noben list, ni še ta vest razširjena med občinstvom.

Pariz, 14. januarja. (Havas.) Ves diplomatični zbor z nevtralnimi zastopniki vred je bil danes dopoldne nujno pozvan k starešini diplomatov, ameriškega poslaniku Francisu, da sklepa o stališču sprčo aretacije rumunskega poslanika. Pričakuje se, da izda diplomatični zbor kolektivni protest tujih poslanikov proti temu atentatu nedotakljivosti članov diplomatičnega zbora.

Galicija in Poljska.

Krakov, 15. januarja. Včeraj je bil tukaj meščanski shod, ki so se ga udeležili večinoma konservativni in demokratični elementi. Shod je imel namen, da pripravi politično akcijo za združitev Galicije s Poljsko pod žezlom cesarja Karla in njegovih naslednikov. Enaki shodi so bili zadnji čas v Lvovu in po drugih mestih. Ustanovil se je »Klub narodnega dela«, katerega program je prej označena rešitev poljskega in galiskega vprašanja.

Razno.

* **Velika železniška nezgoda.** 14. januarja zjutraj ob 4 in 20 minut je zadel na postaji Trzciana-Rzeszow na Dunaju vozeči brzovlak št. 10 v brzovlak št. 9 Krakov-Lvov, ki je stal na postaji. 6 vojakov, 10 civilistov in 1 železničar so mrtvi, 50 oseb je ranjenih. Promet je bil eno uro oviran. Ranjence so prepeljali v Rzeszow. Poizvedovanja o vzrokih nezgode so že v teku.

* **Boji na Ruskem.** Listi iz Harkova poročajo, da so boljševiki razorožili 2 ukrajinski polk. Ukrajinci so se vdali s 7.000 puškami in 13 strojnimi puškami. Polkovnega poveljnika so aretirali. — Postaja Debačew je menjala trikrat svoje gospodarje. Kozaki so končno zapustili postajo in se utrdili blizu železnice, kjer pričakujejo ojačenj. Boljševiki napredujejo nekoliko v smeri na Taganrog. — Mesto Uha so boljševiki osvojili. Boljševiki so pokazali znake vojaške sile z artiljerijo v Čebliabinsk, kjer se pričakujejo novi boji.

* **Usodna eksplozija.** V rovu Halmer End v Staffordshire se je pripetila v soboto težka eksplozija. Ob času eksplozije je bilo v rovu 247 delavcev. Le 60 se jih je rešilo iz rova. Najnovejša brzovlaka poročajo, da se je rešilo okoli 100 delavcev; ostali so v rovih zaprti. Malo je upanja, da bi se jih moglo rešiti.

* **Mraz v Italiji.** V gorah in srednji Italiji je zadnje dni zavaladal hud mraz. V Firenci je temperatura padla na 12 stopinj C pod ničlo. Ledeni in sneženi viharji so zelo občutni.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Delavske zadruge za Trst, Istrijo in Furlanijo,

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

XIV. poslovno leto. Od 1. julija 1917 do 30. junija 1918.

Mesečni izkaz:

Poslovno leto	1917—1918	1916—1917	Napredek
Julij	790.627-05	617.700-78	172.926-27
Avgust	1.008.000-20	673.839-36	334.160-84
September	952.558-54	626.988-91	325.569-63
Oktober	981.091-25	683.039-21	298.052-04
November	833.810-09	714.314-29	119.003-80
December	1.049.368-69	775.963-69	273.405-27
Skupaj	5.614.964-09	4.091.846-24	1.523.117-85

Hranilni oddelek:

Stanje vlog 31. decembra 1917	K 1.353.080-89
Stanje vlog 30. junija 1917	977.019-61

Napredek v šestih mesecih . . . K 376.061-28

Gibanje članov:

Vpisanih članov do 31. decembra 1917	14.452.
Vpisanih članov do 30. junija 1917	14.274.
Napredek v petih mesecih	178.

Na bolniški in posmrtninski podpori se je izplačalo od 1. julija do 31. dec. 1917 K 10.679-80
Na dividendah za poslovna leta 1914—1915 in 1915—1916 tekom istega časa „ 1.179-50

Inkaso skladišča oblačil:

(Že obsežen v izkazu razpečanega blaga.)

Oddelek oblačil	K 75.723-14
Oddelek manufaktur	215.823-44
Oddelek obuval	73.592-28
Oddelek pokrival	21.786-20
Skupaj	K 386.925-06

V tem izkazu je naveden le inkaso 26 zadrughnih skladišč, ker se je ostalih 10 začasno zaprlo. Zaprti so: eno skladišče v Pulju (drugo posluje še), skladišče v Kijamoru in v Rovinju (zaprti vsled evakuacije) ter 7 skladišč v goriškem vojnem ozemlju, od teh je šest popolnoma zrušenih in v Korminu smo dobili zaprto in prazno. Od 7 mesec je zaprtih 5.

V Trstu, 31. decembra 1917.

Vodstvo.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— V LJUBLJANI. —

== Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. ==

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Rezervni fond glavnice
K 1.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in obsežne
— aprovizacijske kredite —